

עין מושפט
גור מצוה

קיו א מיי פייז מהל סנהדרין הל"ב סמג לארן קנט:

קיה ב מיי שס הלכה ג ועי' צכ"מ: קיט ג ד מיי שס הל"ד וע"ש צכ"מ:

קב דמיי שס פט"ז הלכה ח סמג שס: קבא ז מיי שס הל"ט: קבב ז מיי שס הל"י: קבג ח מיי שס הל"ט: קבד ט מיי שס הל"א: קבה י מיי שס הל"ב: קבו ב מיי שס פייז הלכה ה:

הגהות הגר"א

[א] במשנה (ושמרתם את בו' עד לַתְּחִלַּת המקרא) תל"מ (וכן לימא פירושמי ועי' רש"י ושהגר"א א"ת ס"ס תר"ו):

תורה אור השלם
א) ואמר אליו מה המכות האלה בין ידך ואמר אשר הפיתו בית מאהבי: [וכייה יג, י]
ב) ויהי אם בין הכות הרשע והפילו השפט והכרו לפניו כדי רשעתו במקסר: [דברים כה ב]

ג) אם לא תשמור לעשות את כל דברי התורה הזאת הפתכים בספר הזה לראיה את השם הנכבד והנורא הזה את יי אלהיך: והפלא יי את מפקד ואת מכות ורעד מכות גדלות ונאמנות וחלים רעים ונאמנים: [שם כה, נח-נח]

ד) ושמרתם את דברי הברית הזאת ועשיתם אתם למען תשפילו את כל אשר תעשו: [דברים כג ח]

ה) והוא רחום יכפר עון ולא ישחית והרבה להשיב אפו ולא יעיר כל חמתו: [תהלים עה, חח]

ליקוטי רש"י

מה המכות האלה בין ידך. בין כחפץ שס מלקין עוברי עזירה. ואמר אשר הגת בית מאהבי. אשר להבני והוכימוי לדרך הישרה [וכייה יג, ח]. הוסיף יו. שלח צ"ד למי שחייב מלקות. רצועה אחת. יותר על שאמדוהו צ"ד שיכול לקבל ומת גולה על ידו [ב"ק לב:].

לעזי רש"י

דשקושרר"א. פירוש לפירוס. לקרוע ממקום הספר, להחיר ספר (צנצנים).

רב:

ואמדו שאין יבול־לִקְבֵּל פטור. דכיון דנתצוה צצית דין ולקה קצת סגי ליה צהכי אצל לא לקה אלא אמדוהו לארצעים וחזרו ואמדו שאין יכול לקבל כולם^[א] לא מיפטור דאין רשאין לגרוע האומד אלא לוקה אחר זמן והכי נמי אס אמדוהו לשמונה עשר ומשלקה חזרו ואמדו שיכול עדיין לקבל ארצעים פטור משום דלקה אצל לא לקה רשאין להוסיף על אומד ראשון: **גב'** במה טפשאי שאר אינשי. כמה שוטים הללו רוצ צני אדם: ורמינהו אמדוהו לִקְבֵּל ארבעים וחזרו (א) ואמדו שאין יבול־פוטרין אותו. אע"ג דלא לקה אלמא דלא שני צין לקה ללא לקה וה"נ צין שאמדוהו לארצעים צין שאמדוהו לשמונה עשרה לא עבדיין ליה אלא אומד ראשון וקשה צין מרישא וצין מסיפא: הא דאמדוהו ל"יומי". מתניתין צאמדוהו ליומיה לקבל מ' או שמונה עשרה והלכך כי חזרו ואמדו צו ציוס שאין יכול לקבל או יכול איגלאי מילתא דאומד שלהם לא היה כלום כיון דצו ציוס סתרו כל מה שאמדו שהרי זה לא נשתנה ולא הכחיש צשהות מועט כזה ויש לומר דהס טעו צאומד הלכך כי אמדו תחלה לארצעים וחזרו ואמדו צו ציוס שאין יכול לקבל אס לקה מקצתן פוטרין אותו שהרי נתצוה ואס לא לקה הרי הוא כמי שלא אמדוהו כלל ועכשיו הוא דמעיינו צדיניה ואמרו אין יכול וממתינין לו עד שיצירא ויהיו אומדין אותו אומד הראוי לו וכן אמדו תחלה ל"ח וצו ציוס חזרו ואמדו שיכול לקבל ארצעים איגלאי מילתא דטעו צאומד ראשון ואינו כלום והלכך אס לקה כצר כל השמונה עשרה פוטרין אותו דכיון דינא מצ"ד כצר ציון צ"ד הוא להחזירו אצל לא לקה רשאין להוסיף על אומד ראשון דאינו כלום: ובריייתא בדאמדוהו למוחר או ליומא אחרא. ליום אחר דההוא ודאי אומד גמור הוא שיפה עיינו שהיה יכול זה לקבל עד אותו יוס כך וכן מכות אלא נשתנה והכחיש הלכך כי אמדוהו לארצעים עד יוס פלוני וכשהגיע יוס פלוני אמדו שאין יכול לקבל כולם^[א] אומד ראשון אומד גמור היה והואיל נשתנה ומתקלקל שאין יכול לקבל פטור אע"פ שלא לקה שהרי נתצוה צאומד וכי אמדוהו נמי לשמונה עשרה עד יוס פלוני וכשהגיע יוס פלוני אמדו שיכול לקבל ארצעים אין לוקה אלא אומד ראשון דאומד גמור היה כך נראה לרצי.

וכו': לקה אין לא לקה לא ורמינהו אמדוהו לִקְבֵּל ארבעים וחזרו (ב) ואמדו שאין יכול לִקְבֵּל ארבעים פטור אמדוהו לִקְבֵּל שמונה עשרה וחזרו ואמדוהו שיכול לקבל ארבעים פטור אמר רב ששת לא קשיא ^ב הא דאמדוהו ליומי^[א] הא דאמדוהו למחר וליומא אחרא: **בתנ"י** ^א עבר עבירה שיש בה שני לאוין אמדוהו אומד אחד לוקה ופטור ואם לאו לוקה ומתרפא וחוזר ולוקה: **גב'** והתניא אין אומדין אומד אחד לשני לאוין אמר רב ששת לא קשיא ^ב הא דאמדוהו לארבעים וחדא הא דאמדוהו לארבעים ותרתי: **בתנ"י** ^א כיצד מלקין אותו כופת שתי ידיו על העמוד הילך והילך וחזן הכנסת אוחו בבגדיו אם נקרעו נקרעו ואם נפרמו נפרמו עד שהוא מגלה את לבו^[א] והאבן נתונה מאחוריו חזן הכנסת עומד עליו ורצועה בידו של עגל כפולה (ג) אחד לשנים ושנים לארבעה ושתי רצועות של חמור^[א] עולות ויורדות בה ידה טפח ורחבה טפח וראשה מגעת על פי כריסו ומכה אותו שליש מלפניו ושתי ידות מלאחריו ואינו מכה אותו לא עומד ולא יושב אלא מוטה שנאמר ^א והפילו השופט ^ב והמכה מכה בידו אחת בכל כחו ^ג והקורא קורא ^ד אם לא תשמור לעשות וגו' והפלא ה' את מכותך ואת מכות וגו' וחוזר לתחלת המקרא ^א ^א ושמרתם את דברי הברית הזאת וגו' וחותם ^ה והוא רחום יכפר עון וגו' וחוזר לתחלת המקרא ^ג ואם 'מת תחת ידו פטור ^א הוסיף לו עוד רצועה אחת ומת הרי זה גולה על ידו ^ב נתקלקל בין ברעי בין במים פטור רבי יהודה אומר האיש ברעי והאשה במים:

לישנא אחרינא מתני' דאמדוהו ליומיה לקבל ארצעים והלכך אין פוטרין אותו אלא אס כן לקה דודאי יהא צו כח לקבל קצת מן המכות אמדוהו לקבל ליום או ליומים ודאי אין צו כח ואס חזרו צהס פטור מיד וכן קיצל ר' מת"ע ולא נהירא דמשום דאמדוהו ליומיה אמאי צרירא לן שיהא צו כח לקבל קצת מן המכות הס אומדין שאין יכול ואנן אמריין לילקי ולימות ועוד דאס לקה אמריין צמתניתין ולא דמלקיין ליה לכתחלה. מ"ר: **בתנ"י** עבירה שיש בה שני לאוין. כגון חורש צשור וחמור וכלאים צכרס: ואם לאו.

דלא אמדוהו אומד אחד אלא ללאו אחד אמדוהו תחלה לוקה ומתרפא: **גב'** אמדוהו לארבעים וחדא. כל מה שאומדין עליו עד שלשים ותשע חשבינן משום חד לאו דכך הוא דינו למלקות ארצעים חסר אחת על לאו אחד ואס מוסיפיין עליו אפילו שלש מכות דהוה ותשע משום לאו אחד ומתרפא וחוזר ולוקה דמכות שאינ ראויות להשתלש לא מלקיין ליה: **בתנ"י** על העמוד. עץ אחד נעוץ צקרקע וגצוה כנגד שתי אמות או אמה וחצי והוא כפוף ומוטה על אותו העמוד כאדם הנסמך על צריח דלת ותולה ידיו למטה וכופתין לו ידיו צצדי העמוד: חזן. שמש הקהל ולא שמעתי צו שום משמעות^[א]: נפרמו. דשקושרר"א צלע"ז קריעה של תפירה: מואחריו. של ידון: בפולא אחת לשתיים. ועוד רצועה אחרת כפולה לשתיס היינו שתי רצועות שהן ארצע (ד) ואותן השתי רצועות עולות ויורדות צה כלומר אותן שתי רצועות היו תלויות צאמנע הרצועה ושל חמור לקיים צהן יצא מי שמכיר אצוס צעליו כו':^[א] היה מכה. וכשהוא מגציה ידו ומוריד הן עולות ויורדות כך קיצל רצי מעיקרא ולא נהירא לשון אחר מפי רצי עולות ויורדות כן דרך תפירה של רצועה תוחצ ראש רצועה צנקצ כנגד מטה וחוזר ותוחצ צנקצ אחר דרך מעלה וגראה כמעלה ומוריד: ידה טפח. מקל שתלויה צה ארכה טפח ורצועה ענמה רחצה טפח ומגעת עד פי כריסו שמשער כך שכהוא מכה כלה ראשה של רצועה צפי כריסו צתחלת כריסו שהמכה עומד צלד המוכה ומכה אותו צרוחצ גצו הלכך אורך הרצועה צרוחצ כל גצו עד מקוס שמתחיל שס הכרס ואף ע"ג דאמרן לעיל האנן נחונה לה לאחוריו אעפ"כ היה הוא משלתף ענמו לצד דצו והיה מכה צרחצו: שליש מלפניו. על הצטן ושתי ידות מאחוריו צגמרל מפרש טעמא: והקורא קורא אם לא תשמור. הא מיפשט פשיטא לן דצעי קריאה כדלמרן [כריתות] (דף יא.) צקורת תהיה^[א] צקרייה תהא ולהכי קתני כהא והקורא: אם מת תחת ידו פטור. דשליח צ"ד הוא ואמרן לעיל (דף ט.) ינא האצ המכה את צנו ושליח צ"ד: הוסיף לא רצועה. על האומד ומת ה"ו גולה על ידו ולא דמי להכהה עשרה צני אדם צעשר מקלות דלמרין צהנשרפיין (סנהדרין דף עה.) כולן פטורין דההיא אוקימנא לה צגוסס צדי אדם: נתקלקל בו' פטור. דכתיב^א ונקלה והרי נקלה: **גב'** אין

אלו הן הלוקין

פרק שלישי

מכות

ריב"ן

יכול לקבל כולם^[א] לא מיפטור דאין רשאין לגרוע האומד אלא לוקה אחר זמן והכי נמי אס אמדוהו לשמונה עשר ומשלקה חזרו ואמדו שיכול עדיין לקבל ארצעים פטור משום דלקה אצל לא לקה רשאין להוסיף על אומד ראשון: **גב'** במה טפשאי שאר אינשי. כמה שוטים הללו רוצ צני אדם: ורמינהו אמדוהו לִקְבֵּל ארבעים וחזרו (א) ואמדו שאין יבול־פוטרין אותו. אע"ג דלא לקה אלמא דלא שני צין לקה ללא לקה וה"נ צין שאמדוהו לארצעים צין שאמדוהו לשמונה עשרה לא עבדיין ליה אלא אומד ראשון וקשה צין מרישא וצין מסיפא: הא דאמדוהו ל"יומי". מתניתין צאמדוהו ליומיה לקבל מ' או שמונה עשרה והלכך כי חזרו ואמדו צו ציוס שאין יכול לקבל או יכול איגלאי מילתא דאומד שלהם לא היה כלום כיון דצו ציוס סתרו כל מה שאמדו שהרי זה לא נשתנה ולא הכחיש צשהות מועט כזה ויש לומר דהס טעו צאומד הלכך כי אמדו תחלה לארצעים וחזרו ואמדו צו ציוס שאין יכול לקבל אס לקה מקצתן פוטרין אותו שהרי נתצוה ואס לא לקה הרי הוא כמי שלא אמדוהו כלל ועכשיו הוא דמעיינו צדיניה ואמרו אין יכול וממתינין לו עד שיצירא ויהיו אומדין אותו אומד הראוי לו וכן אמדו תחלה ל"ח וצו ציוס חזרו ואמדו שיכול לקבל ארצעים איגלאי מילתא דטעו צאומד ראשון ואינו כלום והלכך אס לקה כצר כל השמונה עשרה פוטרין אותו דכיון דינא מצ"ד כצר ציון צ"ד הוא להחזירו אצל לא לקה רשאין להוסיף על אומד ראשון דאינו כלום: ובריייתא בדאמדוהו למוחר או ליומא אחרא. ליום אחר דההוא ודאי אומד גמור הוא שיפה עיינו שהיה יכול זה לקבל עד אותו יוס כך וכן מכות אלא נשתנה והכחיש הלכך כי אמדוהו לארצעים עד יוס פלוני וכשהגיע יוס פלוני אמדו שאין יכול לקבל כולם^[א] אומד ראשון אומד גמור היה והואיל נשתנה ומתקלקל שאין יכול לקבל פטור אע"פ שלא לקה שהרי נתצוה צאומד וכי אמדוהו נמי לשמונה עשרה עד יוס פלוני וכשהגיע יוס פלוני אמדו שיכול לקבל ארצעים אין לוקה אלא אומד ראשון דאומד גמור היה כך נראה לרצי.

לשנא אחרינא מתני' דאמדוהו ליומיה לקבל ארצעים והלכך אין פוטרין אותו אלא אס כן לקה דודאי יהא צו כח לקבל קצת מן המכות אמדוהו לקבל ליום או ליומים ודאי אין צו כח ואס חזרו צהס פטור מיד וכן קיצל ר' מת"ע ולא נהירא דמשום דאמדוהו ליומיה אמאי צרירא לן שיהא צו כח לקבל קצת מן המכות הס אומדין שאין יכול ואנן אמריין לילקי ולימות ועוד דאס לקה אמריין צמתניתין ולא דמלקיין ליה לכתחלה. מ"ר: **בתנ"י** עבירה שיש בה שני לאוין. כגון חורש צשור וחמור וכלאים צכרס: ואם לאו.

דלא אמדוהו אומד אחד אלא ללאו אחד אמדוהו תחלה לוקה ומתרפא: **גב'** אמדוהו לארבעים וחדא. כל מה שאומדין עליו עד שלשים ותשע חשבינן משום חד לאו דכך הוא דינו למלקות ארצעים חסר אחת על לאו אחד ואס מוסיפיין עליו אפילו שלש מכות דהוה ותשע משום לאו אחד ומתרפא וחוזר ולוקה דמכות שאינ ראויות להשתלש לא מלקיין ליה: **בתנ"י** על העמוד. עץ אחד נעוץ צקרקע וגצוה כנגד שתי אמות או אמה וחצי והוא כפוף ומוטה על אותו העמוד כאדם הנסמך על צריח דלת ותולה ידיו למטה וכופתין לו ידיו צצדי העמוד: חזן. שמש הקהל ולא שמעתי צו שום משמעות^[א]: נפרמו. דשקושרר"א צלע"ז קריעה של תפירה: מואחריו. של ידון: בפולא אחת לשתיים. ועוד רצועה אחרת כפולה לשתיס היינו שתי רצועות שהן ארצע (ד) ואותן השתי רצועות עולות ויורדות צה כלומר אותן שתי רצועות היו תלויות צאמנע הרצועה ושל חמור לקיים צהן יצא מי שמכיר אצוס צעליו כו':^[א] היה מכה. וכשהוא מגציה ידו ומוריד הן עולות ויורדות כך קיצל רצי מעיקרא ולא נהירא לשון אחר מפי רצי עולות ויורדות כן דרך תפירה של רצועה תוחצ ראש רצועה צנקצ כנגד מטה וחוזר ותוחצ צנקצ אחר דרך מעלה וגראה כמעלה ומוריד: ידה טפח. מקל שתלויה צה ארכה טפח ורצועה ענמה רחצה טפח ומגעת עד פי כריסו שמשער כך שכהוא מכה כלה ראשה של רצועה צפי כריסו צתחלת כריסו שהמכה עומד צלד המוכה ומכה אותו צרוחצ גצו הלכך אורך הרצועה צרוחצ כל גצו עד מקוס שמתחיל שס הכרס ואף ע"ג דאמרן לעיל האנן נחונה לה לאחוריו אעפ"כ היה הוא משלתף ענמו לצד דצו והיה מכה צרחצו: שליש מלפניו. על הצטן ושתי ידות מאחוריו צגמרל מפרש טעמא: והקורא קורא אם לא תשמור. הא מיפשט פשיטא לן דצעי קריאה כדלמרן [כריתות] (דף יא.) צקורת תהיה^[א] צקרייה תהא ולהכי קתני כהא והקורא: אם מת תחת ידו פטור. דשליח צ"ד הוא ואמרן לעיל (דף ט.) ינא האצ המכה את צנו ושליח צ"ד: הוסיף לא רצועה. על האומד ומת ה"ו גולה על ידו ולא דמי להכהה עשרה צני אדם צעשר מקלות דלמרין צהנשרפיין (סנהדרין דף עה.) כולן פטורין דההיא אוקימנא לה צגוסס צדי אדם: נתקלקל בו' פטור. דכתיב^א ונקלה והרי נקלה: **גב'** אין

בבבב", אלא שמהרש"ל הגיה כלפנינו): [א] בדפרי"י בלום וכ"ה ברש"ש, ועי' בציון הקודם: [א] ורש"ל אומר שהוא לשון חזוה פירוש רואה צרכי העיר (גליון): [ס] דה"א רש"ל (גליון) כ"ה בדפרי"י, ואינו מרש"ל ובבבב"י נוסף ובהן היה מכה: [ט] צ"ל אוליין בחר אחרון (חזו"א חו"מ סי' יח): [י] צ"ל כמו שיאמדוהו שהרי אמדוהו שאין יבול־לִקְבֹּת כלאַ אבל (שם): [כ] צ"ל הראשון (שם): [ל] "שהרי אמדוהו שאין יכול ללקות כלל" מיותר כאן (שם): [מ] כאן יש להוסיף דאומד ראשון היה טעות ואוליין בחר בתרא (חזו"א שם): [נ] צ"ל ביומא אחרא, והס"ד והשאר נמחק (חזו"א שם ועי' ב"ח ומראה כהן):

מסורת הש"ס
עם הוספות

א) קדושין לג: [ע"ש].
ב) צ"ק פד. ג) שם לג:
ד) ויקרא יט כ.
ה) דברים כה ג.

הגהות הב"ח

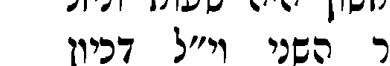
א) גמ' וחזרו ואמדוהו ואמרד שאין יכול לקבל:
ב) שם צמשה כפולה אחת לשתיים ושתיים לארבע ושתי: (ג) רש"י ד"ה ורמינהו וכו' וחזרו ואמדוהו ואמרד אינו יכול וכו' דלא שני לך צין לקה ללא לקה דהא הכא צין שאמדוהו כל"ל ומינת נמי נמחק: (ד) ד"ה כפולה וכו' שהן ארצע ועוד שתי רצועות כל"ל ומינת ואותן נמחק:

ה) תוב' ד"ה הא דאמדוהו ליומיה פי' צו ציוס וכו' שלא יוכל אז לקבל קאמרה מתניתין דלוקה אי לא לקי דאזלינן צתר אומד הראשון וכו' וכן בדינא דסיפא אמדוהו וכו' צתר השני ולוקה אס לא לקה כצר כל ה"ח דאומד ראשון הייה טעות ואזלינן בחר בתרא ובריייתא דאמדוהו לאומד אחרון למחר אזלינן בחר הראשון ופטור מללקות ארבעים הס"ד וכל"ל ועל מיכות צתר אומד הראשון וגמתיין לו ג"צ כיון שלא הגיע להשמות לא הוי הכמשה והלכך אזלינן צתר אומד הראשון כיון שלא הכחיש וגמתיין לו עד שיצירא כלומר עד שיצירא ציותר וילקה כו' [אצל אמדוהו] למחר תלינן שמה הכחיש ואוליין אחר האחרון וכן דדינא דסיפא כשאמדוהו [ל"ח] וצו ציוס אמדוהו לקבל כולם אזלינן צתר השני ובריייתא כשאמדוהו למחרן תלינן דאומד הראשון לא היה צטעות ואוליין צתריה ולוקה י"ח וא"ח דדינא דרישא נמי צאמדוהו לקבל כולם וצו ציוס אמדוהו שלא יוכל לקבל [נימא דאומד] הראשון היה טעות וניל צתר השני ו"ל דכיון דאומד שני שלא יוכל אז צו ציוס לקבל ארצעים אומדין אותו צצך [שאומד ראשון היה] כשימחק ציותר וא"כ אומד הראשון אינו טעות:

ב) ויהי אם בין הכות הרשע והפילו השפט והכרו לפניו כדי רשעתו במקסר: [דברים כה ב]

ג) אם לא תשמור לעשות את כל דברי התורה הזאת הפתכים בספר הזה לראיה את השם הנכבד והנורא הזה את יי אלהיך: והפלא יי את מפקד ואת מכות ורעד מכות גדלות ונאמנות וחלים רעים ונאמנים:

ד) ושמרתם את דברי הברית הזאת ועשיתם אתם למען תשפילו את כל אשר תעשו: [דברים כג ח]

ליקוטי רש"י

מה המכות האלה בין ידך. בין כחפץ שס מלקין עוברי עזירה. ואמר אשר הגת בית מאהבי. אשר להבני והוכימוי לדרך הישרה [וכייה יג, ח]. הוסיף יו. שלח צ"ד למי שחייב מלקות. רצועה אחת. יותר על שאמדוהו צ"ד שיכול לקבל ומת גולה על ידו [ב"ק לב:].

הגהות וצינונים

א) [צ"ל וכו'] בין בתפ"י [גליון] ובבב"י והיכן הוא לוקה את היתירה בין בתפ"י: [ב] ראשונים ובכ"י ליומיה: [ג] [משום דכתיב בו ונקלה מצוה לגורלו כ"כ תוסי' סוטה ח ע"א ד"ה והכהן [גליון]: [ד] [ממה דאיתמר לקמן כג ע"א פיסקא "ורשתי רצועות תנא של חמור" מוכח דבמשנה לא תנא "של חמור" וכן במשנה שבמשניות ליתא והכי אית' ושתי רצועות עולות וכו'] [גליון]: ה) אולי צ"ל בלום (רש"ש, וכ"ה בדפרי"י כ"ה בדפרי"י, ואינו מרש"ל

בבבב", אלא שמהרש"ל הגיה כלפנינו): [א] בדפרי"י בלום וכ"ה ברש"ש, ועי' בציון הקודם: [א] ורש"ל אומר שהוא לשון חזוה פירוש רואה צרכי העיר (גליון): [ס] דה"א רש"ל (גליון) כ"ה בדפרי"י, ואינו מרש"ל ובבבב"י נוסף ובהן היה מכה: [ט] צ"ל אוליין בחר אחרון (חזו"א חו"מ סי' יח): [י] צ"ל כמו שיאמדוהו שהרי אמדוהו שאין יבול־לִקְבֹּת כלאַ אבל (שם): [כ] צ"ל הראשון (שם): [ל] "שהרי אמדוהו שאין יכול ללקות כלל" מיותר כאן (שם): [מ] כאן יש להוסיף דאומד ראשון היה טעות ואוליין בחר בתרא (חזו"א שם): [נ] צ"ל ביומא אחרא, והס"ד והשאר נמחק (חזו"א שם ועי' ב"ח ומראה כהן):